

מסורת הש"ס

- ↑ ופתקין ג:ג, ב: ב ופי' תוספות פתקין ג: ד"ה של דין, א) ולקמן לג:ג, ד) ומכאן עד סוף הפתק שייך לגמ' הקודם
- ↑ אחר ד"ה אם חתולא, ב) וקשר ז"ק, ו) הא דקתני ז"ק, א) ולקמן מ:א, ט) אחר ז"ק, ט) שכולס ז"ק, י) ל"ל אי פליגי איכא למימר דכהא פליגי דמחלן כו', ז"ק, ט) ז"ק, ב) ז"ק, ט) ז"ק.

תורה אור השלם

- ↑ על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמורוך לך תעשה ולא תסור מן הדבר אשר יצווך לך ימין ושמאל; דברים יז יא
- ↑ והנה לכם לציצת וראיתם אתו וקרתם את כל מצות יי' וצויתם אתם ולא תתירו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם נוטים אַחֲרֵיהֶם.

- ↑ במדבר טו ט
- ↑ דבר אל בני ישראל ואמרוק אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזכרון ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: במדבר טו לח

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

בלאו דלא חסור. כגון טלטול ד' חסור מדרבנן ואנשים מקורחות מותר להכניס לצית הכסא משום כבוד הבריות אבל לשאת משא דכתיב **בהדיא** לא דחי כבוד הבריות: **איכא דאמרי מהסס אמר ליה**. ה' רבינא איפסיק קרנא דחוטא: **כרמלית**. מותר לטלטל

במוכה מן התורה: (ד'י) ל"א ועיקר ה**אי מאן דלרייה לגלימיה**. קרנות טליתו ככל קשרי' ודומה כאילו קיטען ואין לה נפשות כדי להפקיעה מתורת זינית: **לא עשה כלום**. לפוטרה מזינית: **מ"ט כמאן דשדי דמי**. וכת ד' כנפים שסופה לחזור לחמילתה: **אמר רב דימי האי מאן דחייטייה לגלימיה**. ככל כנפותיה כאילו הן מקולעות ומפר הפלים שלא ישובו אפ"ה לא עשה ולא כלום להפקיעה מן הזינית דכל כמה דלא פסק ליה ש"מ מיבעי ליה ועדיין הן מן הטלית. ולגשון ראשון קשיא דמניא צפרק המכלת ולקמן (מא). שאם כפלה ומפרה שחיצית:

הדרן עלך הקומץ את המנחה

התבבלת אינה מעכבת אם הלנן. ואע"ג דמזוה

למת תכלת צ' חוטין א' צלזית דמפרש לקמן אפ"ה אין זה מעכב את זה ואי עביד ארבעתן תכלת או ארבעתן לנן יא: **גב' מין כנף**. היינו לנן דרוב טליתות של פשתים הן ולבנות: **סבלה**. אמר כצוע כדאמרין (יבמות דף ד'): מדשש כימנא תכלת

עמרא: ה' **לא נדרבא**. מתנימין דקתני אין מעכבין זה את זה: **אלא לקדים**. שאם הקדים המאוחר דהיינו תכלת דלנן כתיב **כרשא: הכנף מין כנף**. ואם הקדים המכלה א' את הלנן אינה מעכבת ואין נריך לפסוק המכלת אלא יתן הלנן אחריו:

קאי והאי לחודיה קאי ואי קשר העליון דאורייתא גרוע ועומד הוא והאי דלא מוקי לה התם בזהטיל למוטלת משום דליילמא לא מיפסלמא

צבך אע"ג דעובר על צל חוסיק אם נתכוין להוסיף ואם לא נתכוין להוסיף שרי ומחל דמפליג לקמן (דף מא'): צין טלית בת ארבעה לטלית בת שמונה ה"פ בטלית בת ארבעה דהיינו שנים חוטין שהן ארבעה כשהן כפולין שלא היה לו תכלת ונותן אלו שנצבעין קלא אילן בנקוס לנן וטלית בת ח' היינו בת ד' שהן כפולין שיסבור י' כולם תכלת ויקח מהן לפטור טלית אחרת ומיזיה קשה לפי' זה דעת ד' נמי יסבור שהוא תכלת ויוסיף עליהן לנן של פשמן ועוד דההיא ברייתא דמוקי בבת ד' קתני מציה תכלת ודבר אחר ומולה בה וקלא אילן לא יציה ואם הביא כשר אלמא משמע דמיירי בתולה קלא אילן עם המכלת ועל כרחיק ארבעה ושמונה דוקא קאמר בלא כפולות ושמא כל מה שמוסיף חוטין מד' עד ח' לאו מוסיף הוא ולא מיפסיל צבך כדאשכחן אמוראי לקמן (דף מב). דרב אחא בר יעקב רמי ד' ורב אחא מדפתי רמי ח' והשתא לא פליגי כולי האי אלא דמר עביד הפחות ומר עביד היתר ובסנהדרין מיירי דמוסיף טפי מתמנמא ונריך טעם מנלן דבשלמא י' אי פליגי צהא דמחלן דרמי ד' סבר כדדרשין גדיל שנים גדילים ארבעה ומחל דרמי תמניא סבר דגדילים סבר דקאמר רחמנא אכל מין ומין קאי גדילים מלנן וגדילים מתכלת דהיינו אמר ופשתים דעלייהו קאי אכל אי לא פליגי מה סברא היא זו דאי בעי עביד הכי ואי בעי עביד הכי וז"ל דכל זה יש צמשמעות גדילים דאי עביד תכלת ולנן צין שניהם ד' חוטין גדילים קרינא ציה ואי עביד מכל חד וחד גדילים כגון ד' חוטין לנן וד' חוטין תכלת גדילים נמי קרינא ציה ולאו מוסיף הוא אכל אי רמי טפי מוסיף הוא וגרוע ועומד הוא ועוד נריך טעם מנלן דכי לית ליה אלא או לנן או תכלת דלא מייפטר בתרי חוטי לחודייהו עד דרמי ד' ושמא משום דדרשין גדיל שנים גדילים ד' צין י ש צו מין אחד צין יש צו שני מינין וקנת קשה הא דאמרי' בגמרא אם הקדים תכלת ללנן יא אלא שחיסר מזוה מאי חיסר מזוה י' ואילימא חיסר מזוהן דלנן וקיים מזוה דתכלת לרבי עובי עובי מעכבי אהדדי דמשמע דאי לא מעכבי ניחא אלמא אע"ג דחיסר מזוה דלנן קיים מזוה דתכלת צב' חוטין ויש לומר דלהכשיר תכלת מיהא מהני לנן דקרינא ציה גדילים ד' וא"ת ומנלן דבעינן צ' חוטין לנן וב' חוטין דתכלת דילמא אגדילים קפיד קרא אפילו חד מהאי וג' מהאי ויש לומר כיון דתרי מיני בעי רחמנא סברא הוא שיהיו שוין ועוד פתיל תכלת כתיב ופתיל משמע תרי כדדרשין פרק צא לו (יומא עב). וקיץ פתילים פתיל שנים פתילים ד' ולנן נמי לא פחות מתרי דקדיש טפי כדאמרין בגמרא דמתחיל בלנן ומסיים בלנן דמעלין צקודש ולא מורידין ומיזיה טעם זה דפתיל לא יתכן דצפרק צא לו משמע וקיץ דמקץ אחד לשנים והכא על כרחין לא משמע תרי כדמוכה בספרי צפרשת א' [שלח] לך ובצפרשת כי תאף ועשו להם זיזית שומע אני חוט אחד בפני עצמו ת"ל גדילים כמה גדילים נעשין אין א' [גדילן] פחות משלשה חוטין כדברי צית הילל משמע דמפתיל לא היה שמעינן אלא חד ועוד דאי פתיל משמע תרי והנפק מין כנף לכל הפחות חד א"כ בלא גדילים נמי מיוסף ליה לתלחא ונריך לומר שחולק על הש"ס שלנו דמשמע דחד מתכלת מהני ומה שאנו כופלים הד' לח' סמיכין אהא דאמרין לקמן (דף מב). רב אחא בר יעקב רמי ד' ועייף להו מיעף ומעיל להו בגלימא ואציק להו כו' עד מר צריה דרבנא עביד כי דידן ופירש צקונטרס דלא אציק להו ועוד תניא בצפרי צ"ש אומרים ד' של אמר וד' של תכלת ואם תאמר היא גופה מנלן שצריך לכופלן ואי היה מפרשין עשה גדיל ופוטליהו מתוכו היינו שצריך לפותלו כעין פתילה שהיא כפולה ניחא אצל צקונט' לא פירש כן ושם אפרש:

בתיב הבנה מין הבנה. ואפילו לתנא דצי ר"י פ"ק דיבמות (דף ד'): דפליג ארבא דדריש הכי לא פליג אלא אהא דמרבזה שאר מינים אבל הכנף מין כנף דריש שפיר: **ואם** הקדים תב"ת צ"בן יצא. תימה כיון דמקרא הוא דדרשין דלנן ברישא נימא דמעכב דהא לא בעינן שנה הכתוב לעכב אלא צקדשים ויש לומר דלית לן למימר דאסדר לצד יקפיד הכתוב לעכב כמו גבי חליטה (יבמות דף קה). הקדים ריקקה לחליטה מה שעשה עשוי ואע"ג דכתיב ככה עיכוצא לא קאי אלא אחסרון מעשה:

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

לח. התבבלת אינה מעכבת את האבן. מזוה למת צ' חוטין תכלת

וב' חוטין לנן צלזית ומשמע לכאורה דלין זה מעכב את זה שאם הטיל שני חוטין מן האחד יא' כי א' הנך דקתני תפלה של יד אינה מעכבת את של ראש כו' אצל צקונטרס פירש אי עביד ארבעתן תכלת או ארבעתן לנן יא' וכן אנו א' נוהגין ובגמרא א' מוכיח כן והלא כל המטיל תכלת בצדינו בירושלים אינו אלא מן המתמיהין ומפרש דאסוריה גזירה משום קלא אילן ופריך לא יחא אלא לנן משמע דאי היו לנן אין כאן אסורא אע"ג דבלא הוי דקלא אילן איכא שני חוטי לנן ומיזיה יש לדחות דאש"ג דצדני חוטי לנן איכא מזוה כי רמי טפי ליכא חיסור כלאים דלין

זה מוסיף על המזוה דגדיל שנים גדילים ארבעה דדרשין מיניה שנים לנן ושנים תכלת לאו למעוטי טפי קאמי כדאשכחן גבי ערבי נחל דדרשין (סוה דף ל:). ערבי שמים וסוהים להשים הרבה בלולב ולקמן גבי טלית שכולה תכלת כו' דאמרין בטלית שנת שמונה חוטין פירש צקונטרס שאין כאן חיסור כל מוסיף כיון שכל השמונה צכךך אחד ולא דמי להטיל למוטלת והיינו טעמא דצהטיל למוטלת לצד שייך צל חוסיק משום דציזית אחד על כנף אחד אמר רחמנא ומהתם נמי יש ראייה דכי ליכא אלא לנן או תכלת צעינן לעולם ד' חוטין דמשמע דטעלית בת ד' חוטין לא חיישינן שמא יסיר צ' מהן ויניח בטלית

אילימא א' אחד דארבעתן מזוה מיהו צבוק אלו הן הנחנקין (פטהדין דף פח:). משמע דאם הוסיף חוטין צכךך אחד פסול גבי זקן ממרא דא"ר אלעזר אינו חייב אלא על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים אינו צו להוסיף ואם הוסיף גרוע ואנו אין לנו אלא תפילין ופריך והאיכא זיזית ומשני אי קשר העליון לאו דאורייתא הוא לחודיה צבך אע"ג דעובר על צל חוסיק אם נתכוין להוסיף שרי ומחל דמפליג לקמן (דף מא'): צין טלית בת ארבעה לטלית בת שמונה ה"פ בטלית בת ארבעה דהיינו שנים חוטין שהן ארבעה כשהן כפולין שלא היה לו תכלת ונותן אלו שנצבעין קלא אילן בנקוס לנן וטלית בת ח' היינו בת ד' שהן כפולין שיסבור י' כולם תכלת ויקח מהן לפטור טלית אחרת ומיזיה קשה לפי' זה דעת ד' נמי יסבור שהוא תכלת ויוסיף עליהן לנן של פשמן ועוד דההיא ברייתא דמוקי בבת ד' קתני מציה תכלת ודבר אחר ומולה בה וקלא אילן לא יציה ואם הביא כשר אלמא משמע דמיירי בתולה קלא אילן עם המכלת ועל כרחיק ארבעה ושמונה דוקא קאמר בלא כפולות ושמא כל מה שמוסיף חוטין מד' עד ח' לאו מוסיף הוא ולא מיפסיל צבך כדאשכחן אמוראי לקמן (דף מב). דרב אחא בר יעקב רמי ד' ורב אחא מדפתי רמי ח' והשתא לא פליגי כולי האי אלא דמר עביד הפחות ומר עביד היתר ובסנהדרין מיירי דמוסיף טפי מתמנמא ונריך טעם מנלן דבשלמא י' אי פליגי צהא דמחלן דרמי ד' סבר כדדרשין גדיל שנים גדילים ארבעה ומחל דרמי תמניא סבר דגדילים סבר דקאמר רחמנא אכל מין ומין קאי גדילים מלנן וגדילים מתכלת דהיינו אמר ופשתים דעלייהו קאי אכל אי לא פליגי מה סברא היא זו דאי בעי עביד הכי ואי בעי עביד הכי וז"ל דכל זה יש צמשמעות גדילים דאי עביד תכלת ולנן צין שניהם ד' חוטין גדילים קרינא ציה ואי עביד מכל חד וחד גדילים כגון ד' חוטין לנן וד' חוטין תכלת גדילים נמי קרינא ציה ולאו מוסיף הוא אכל אי רמי טפי מוסיף הוא וגרוע ועומד הוא ועוד נריך טעם מנלן דכי לית ליה אלא או לנן או תכלת דלא מייפטר בתרי חוטי לחודייהו עד דרמי ד' ושמא משום דדרשין גדיל שנים גדילים ד' צין י ש צו מין אחד צין יש צו שני מינין וקנת קשה הא דאמרי' בגמרא אם הקדים תכלת ללנן יא אלא שחיסר מזוה מאי חיסר מזוה י' ואילימא חיסר מזוהן דלנן וקיים מזוה דתכלת לרבי עובי עובי מעכבי אהדדי דמשמע דאי לא מעכבי ניחא אלמא אע"ג דחיסר מזוה דלנן קיים מזוה דתכלת צב' חוטין ויש לומר דלהכשיר תכלת מיהא מהני לנן דקרינא ציה גדילים ד' וא"ת ומנלן דבעינן צ' חוטין לנן וב' חוטין דתכלת דילמא אגדילים קפיד קרא אפילו חד מהאי וג' מהאי ויש לומר כיון דתרי מיני בעי רחמנא סברא הוא שיהיו שוין ועוד פתיל תכלת כתיב ופתיל משמע תרי כדדרשין פרק צא לו (יומא עב). וקיץ פתילים פתיל שנים פתילים ד' ולנן נמי לא פחות מתרי דקדיש טפי כדאמרין בגמרא דמתחיל בלנן ומסיים בלנן דמעלין צקודש ולא מורידין ומיזיה טעם זה דפתיל לא יתכן דצפרק צא לו משמע וקיץ דמקץ אחד לשנים והכא על כרחין לא משמע תרי כדמוכה בספרי צפרשת א' [שלח] לך ובצפרשת כי תאף ועשו להם זיזית שומע אני חוט אחד בפני עצמו ת"ל גדילים כמה גדילים נעשין אין א' [גדילן] פחות משלשה חוטין כדברי צית הילל משמע דמפתיל לא היה שמעינן אלא חד ועוד דאי פתיל משמע תרי והנפק מין כנף לכל הפחות חד א"כ בלא גדילים נמי מיוסף ליה לתלחא ונריך לומר שחולק על הש"ס שלנו דמשמע דחד מתכלת מהני ומה שאנו כופלים הד' לח' סמיכין אהא דאמרין לקמן (דף מב). רב אחא בר יעקב רמי ד' ועייף להו מיעף ומעיל להו בגלימא ואציק להו כו' עד מר צריה דרבנא עביד כי דידן ופירש צקונטרס דלא אציק להו ועוד תניא בצפרי צ"ש אומרים ד' של אמר וד' של תכלת ואם תאמר היא גופה מנלן שצריך לכופלן ואי היה מפרשין עשה גדיל ופוטליהו מתוכו היינו שצריך לפותלו כעין פתילה שהיא כפולה ניחא אצל צקונט' לא פירש כן ושם אפרש:

בתיב הבנה מין הבנה. ואפילו לתנא דצי ר"י פ"ק דיבמות (דף ד'): דפליג ארבא דדריש הכי לא פליג אלא אהא דמרבזה שאר מינים אבל הכנף מין כנף דריש שפיר: **ואם** הקדים תב"ת צ"בן יצא. תימה כיון דמקרא הוא דדרשין דלנן ברישא נימא דמעכב דהא לא בעינן שנה הכתוב לעכב אלא צקדשים ויש לומר דלית לן למימר דאסדר לצד יקפיד הכתוב לעכב כמו גבי חליטה (יבמות דף קה). הקדים ריקקה לחליטה מה שעשה עשוי ואע"ג דכתיב ככה עיכוצא לא קאי אלא אחסרון מעשה: חליטה

עין משפט ונר מצוה

- ↑ ועתין אשדריה גרול כבוד הבריות: ב) אלא להקדים: ב) מצוה להקדים לנן לתכלת. פ"ה לחיוב הלבן בבגד תחילה ולא נהירא דבאר מאי חיבובא דמצוה איבא וי"ל דמצוה להקדים חוליות של לבן לחוליא של תכלת כדאמרין לקמן מחחיל בשל לבן ומסיים בשל לבן. תרי"ו וכתוסי' אחרונה כחבר מצוה להקדים פירשי' תמני דקתי' אין מעכבין זה לזה להקדים המאוחר מתוך פי' שמשע דמיירי לענין חזיתיה וחוטיין בבגד דמצוה להקדים לבן ואם הקדים תכלת ללבן לא מעכב אלא נהירא דתמי' שייך לומר הקדמה דברכי שאינו ניכר שהרי אחר שנתחבו שניהם אין ניכר מי הקדים לחיובות לכך נראה לפי'ש דמיירי. בכריכות חוטין דמצוה להקדים חוליא של לבן תחלה כדאמר לקמן מחחיל בשל לבן ומסיים בשל לבן וקאמר שאם הקדים חוליא של תכלת לשל לבן אין מעכב וי"פ דמנתי' הלבן שראוי להקדים תחילה אינו מעכב התכלת אם הקדימו תחילה ללבן ולקמן מפרש היתנן התכלת אינו מעכב הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת מאי היא ע"כ: ד) טלטול אבנים איסור: פ) אמר ליה היבא דאפסיק אמר ליה: ו) מן ל"א עד סוף הפתק נחלקין: ז) חוטין ולבן שני חוטין בצציצת: ח) עמרא חסדי' ומהד"ר תרייניהו בחד לבן ותכלת ביחד ולא ככתו"י: ט) התכלת אין הלבן מעכב וא"צ: י) נהגין [נתאן] דפריך ולא יחא אלא לבן הינוי מפרשים דהובא. לייכא פתילת בב' חוטי לבן מני ולא רצח לפי'ש דבב' חוטי' תכלת או בב' חוטי' לבן יצא וחורא דומיא דהפלה של יד אינו מעכב של ראש יד דאיכ' הוי קשיא את דאמר לקמן ולא יחא אלא לבן כו' מאי קא פריך מ"מ הוי להו חוטין יותר מדאי וחוי' להו אותו דנוספין כלאים שולא במקום מצוה ולפירשי' ינחא. ויש לדחות דאפילו חזמא דמכ' לן בב' חוטי' לבן אם אין לו תכלת לא קשיא לן את דאמר לא יחא אלא לבן שהיו אין זו כל חוטי' בחוטות חוטין כדאיתא לקמן רב ירמיה מדפתי כו' ואע"ג דבסנהדרין קאמר גבי זקן ממרא דאינו חייב אלא שישנו בכל חוסיף ויש בו לגרוע ואין לנו אלא תפילין ופריך והאיכא מצות ציצית כו' משמע דשייך כל חוסיף בצציצת וי"ל דמסתכח שפיר בכל חוסיף כגון שחוסיף מין אחר שאינו לא צמר ולא פשתן. תוס' אחרות: